

Vertrouwen of wantrouwen in burgers?

Enkele maanden geleden bracht de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) het rapport 'Vertrouwen in burgers' uit. Het rapport verschaft interessante inzichten over burgerparticipatie en hoe dit zo goed mogelijk gerealiseerd kan worden. De eerste zin en tevens belangrijkste boodschap, van het rapport luidt:

'Betrokken burgers zijn belangrijk voor een levende democratie'.

De WRR geeft uitgebreid aan dat burgerparticipatie een verrijking is van de maatschappij doordat dit o.a. zorgt voor het scherp houden van de overheid, maatschappelijke vernieuwing en het verschaffen van draagvlak. Ook burgerparticipatie in de vorm van kritiek of een tegengeluid heeft een grote meerwaarde: 'Goede beleidsmakers hechten aan tegenspel. Ze geven niet alleen ruimte voor tegengeluid, maar nodigen dat ook actief uit. Goede informatie is daarvoor essentieel', zo stelt de WRR. Helaas moet het rapport ook constateren dat ondanks vele inspanningen van beleidsmakers in de afgelopen decennia, de resultaten om burgerparticipatie goed te stimuleren en faciliteren nog teleurstellend zijn.

Dat sommige overheden nog worstelen met de vraag hoe om te gaan met betrokken burgers blijkt wel uit de praktijk van de A4. Rijkswaterstaat geeft regelmatig de indruk doodsbang te zijn voor betrokken burgers in plaats van hen met open armen te ontvangen en aan te moedigen. Natuurlijk, ook Rijkswaterstaat doet haar best om iets aan burgerparticipatie te doen. Zo zijn er bijvoorbeeld klankbordgroepen opgericht met als doel omwonenden te betrekken van de aanleg van de A4. Als je echter al begint met het uitsluiten van burgers omdat zij volgens de strikte definitie van het begrip 'omwonende' te ver bij de weg vandaan wonen om aan een klankbordgroep deel te nemen, geeft dit weinig blijk van vertrouwen en goede intenties. Als er in de klankbordgroepen vervolgens bijna alleen maar ruimte is voor informatie door Rijkswaterstaat en burgers nauwelijks vragen kunnen stellen of ideeën kunnen inbrengen, heeft zo'n klankbordgroep met burgerparticipatie weinig meer van doen.

Rijkswaterstaat lijkt ook moeite te hebben met burgers die vanuit hun betrokkenheid eigen initiatieven ontplooiën. Ook hier doet Rijkswaterstaat wel een poging door bijvoorbeeld regelmatig overleg te hebben met de Stichting Batavier, maar dat heeft natuurlijk alleen maar zin als je dan ook informatie verstrekt, openheid van zaken geeft en op (schriftelijke) vragen antwoord geeft. En dat gebeurt vaak helaas niet. Nog merkwaardiger was de reactie van Rijkswaterstaat toen de Stichting Batavier voorstelde om hun informatiefolders in het openbare, met belastinggeld betaalde informatiecentrum aan de Woudweg te leggen. Rijkswaterstaat weigerde dit omdat daar alleen informatiemateriaal van overheden verstrekt mocht worden. Tot in de Tweede Kamer werd dit erg vreemd gevonden, wat leidde tot het stellen van Kamervragen. Het weigeren van de folder is op zichzelf natuurlijk jammer, maar nog veel teleurstellender is de krampachtige houding van Rijkswaterstaat tegenover betrokken burgers die aan die weigering ten grondslag ligt.

Het geeft niet dat Rijkswaterstaat het omgaan met burgerparticipatie nog niet volmaakt beheerst, maar het is wel te hopen dat zij in ieder geval zelf ook tot dit besef komen en op zoek gaan naar verbeteringen. Daarbij kan zij natuurlijk bij burgers zelf te rade gaan, maar een goede eerste stap zal

alvast het lezen van het WR rapport zijn. Wellicht is het een eye-opener, komt Rijkswaterstaat uit de kramp en kan het wantrouwen in burgers omgezet worden in vertrouwen.

Bestuur Batavier

Noot: De opmerkingen over Rijkswaterstaat zijn gebaseerd op de uitvoeringsfase van de A4DS, dit betreft dus slechts een klein deel van Rijkswaterstaat en is wellicht niet van toepassing op andere onderdelen van dit overheidsorgaan.